Zabytkowa cerkiew grecko-kat., ob. prawosławna p.w. sw. Jana Teologa

Współrzędne: Szerokość - 52.760269, Długość - 23.507609

Nowoberezowo, gmina Hajnówka

Tereny, na których dziś położone jest Nowoberezowo zamieszkiwała ludność ruska, która od XVI w. należała do parafii w Starym Berezowie i modliła się w tamtejszej cerkwi. W opowieściach przekazywanych z pokolenia na pokolenia wspomina się, że wieś w XVII w. została spalona, a część jej mieszkańców przeniosła się na nowe miejsce, które nazwano Nowoberezowem. W 1618 r. zbudowano tutaj pierwszą cerkiew św. Jana Teologa. Była ona usytuowana w miejscu, gdzie dziś wznosi się cerkiew parafialna (świadczy o tym fakt, że podczas budowy tejże w 1873 r. natrafiono na liczne szczątki ludzkie, co dowodzi, że pierwsza świątynia była otoczona cmentarzem). Cerkiew i parafia otrzymała też ziemię gruntów włók dwie zupełnych .

W 1771 r. zbudowano we wsi kolejną cerkiew, której fundatorką była Izabela Branicka starościna bielska. Usytuowana była za tzw. sołtysiej włóce gruncie należącym do parafii. Ta świątynia św. Jana Teologa, dziś jest nazywana drewnianą . Niegdyś mieściła się obok niej także drewniana dzwonnica, a w niej dwa dzwony z 1667 oraz 1690 r.. Do XIX w. w cerkiewnym archiwum zachowały się przywileje nadane świątyni przez królową Konstancję oraz króla Augusta III, oba pochodzące z 1617 roku.

Z tamtych czasów pochodzą malowidła, wykonane na deskach (poddano je pracom konserwatorskim w 1995 r.), które dziś stanowią część wystroju cerkwi drewnianej przedstawiają Ostatnią Wieczerzę oraz Wniebowstąpienie Pańskie.

W latach 40. XIX w. przy cerkwi św. Jana Teologa zbudowano przytułek dla starców. Pod koniec wieku nad prrzedsionkiem, dobudowano dzwonnicę, a teren cerkiewny ogrodzono. W późniejszych latach dokonywano kolejnych remontów.

Istnieje możliwość zwiedzenia cerkwi, zarówno grupowo jak i pojedynczo - więcej informacji pod numerem: 85 686 44 85 i adresem e-mail: parafia.prawoslawna.n.berezowo@gmail.com

Zabytek - nr rej.: 9 z 3.11.1951